

1473

1. Beh. af Lovf. om Præsternes Lønning m. m.

1474

Frivolig, saa at den ikke ret egentlig kan regnes ham som en Embedsindtægt. Men forøvrigt ser jeg ikke, hvad der er i Veien for, at Forrentningen af Byggefummen kunde bortfalde og komme til at paahvile den kirkelige Fond (En Stemme: Eller Statskassen!). Ja, jeg tillader mig nu at falde det den kirkelige Fond, og det gjør jo i denne Forbindelse heller ikke Noget. Naar der altsaa kun blev Spørgsmaal om at lade Præsten vedligeholde Boligen, vilde man dog med nogen større Berettigelse kunne sige, at han havde en virkelig Indtægt af at have Embedsbolig. — Der er endnu et Par Punkter, som altid have spillet en Rolle under Debatten, og som jeg derfor heller ikke skal forsinne; det er Gavepørgsmaalet. Jeg kan ikke negte, at jeg fremfor det, der staar i Lovforslaget, vilde foretrække at blive staaende ved, at Præster ikke maatte modtage nogen Gave i noget Tilfælde; jeg siger fremfor det, der staar i Lovforslaget; thi dette, at der ikke maa ydes dem Noget i Anledning af bestemte kirkelige Forretninger, men at det dog ikke er forbudt dem overhovedet at modtage Gaver, tror jeg, kun vil føre til Uengstelse af Samvittigheden og Omgaaen af Loven. Det er, efter min Mening, aldeles umuligt, i alt Fald for Gavemodtageren, at skjelne imellem, om Gælden kommer i Anledning af bestemte Forretninger eller andre Grunde, der slet ikke vedkomme Embedet, saa at det vilde være en Lovregel, som det var aldeles umuligt at føre ud i Livet. Min Stilling til Spørgsmaalet er saaledes, at jeg aldeles ikke vil have noget Forbud mod Gaver til Præsterne. Jeg mener, at det er aldeles nødvendigt overfor Embedsmænd, for hvem der foreligger til Afgjørelse enkelte bestemte Spørgsmaal om Mit og Dit, at have et bestemt Forbud mod at modtage Gaver, for at der ikke skal komme endogaa kun et Skin af Bestikkelse, men overfor Præsterne, hvis hele Virksomhed skal gaa ud paa at staa i et Velvilligheds- og Kjærlighedsforhold til Menigheden, kan jeg ikke se, hvorfor det skulde være forbudt at yde dem nogen Gave, naar Giveren virkelig af godt Hjerte finder Anledning dertil. Jeg vilde betragte et saadant Forbud som et utillabeligt Indgreb i den personlige Frihed. Der er jo en overdreven Trang til at give Gaver, det negter jeg ikke. Man ser, naar Embedsmænd drage bort eller holde Jubilæum, hvorledes da mange af dem, om hvem man aldrig før har hørt, at de vare yndede, dog saae deres Spløtst eller Andet, og der maa

altsaa være en meget stor Trang til at give Gaver. Jeg kan, som sagt, ikke se nogen Grund til at forbyde det. Kunde man affkaffe Gaver, som ikke blive givne af naturlig Trang, saa vilde det være godt, men at forbyde Folk at yde deres Præst en Opmærksomhed, naar de have følt sig særlig tiltalt af hans Virksomhed, forekommer mig at være et saa dybt Indgreb i den personlige Frihed, at jeg kun meget nødtvungen vilde kunne gaa med dertil. Det Samme gjælder om end i en endnu højere Grad om Bestemmelsen i § 19, forsaavidt den angaar Skolelærere. Det hedder der, at Skolelærerne ligesom Præsten ikke maa modtage nogen Gave i kirkelig Anledning, men der staar ikke, at han ikke maa modtage nogen Gave i Anledning af sin Skolegjerning, og hvor skal det nu være muligt at finde en saa fin Distinktionsevne, at Lovens Mening virkelig sker Fyldest. Jeg kan imidlertid heller slet ikke se, at der er nogensomhelst rimelig Grund til den hele Bestemmelse. Dertil kommer, hvad der er os Alle bekjendt, at Skolelærerne gennemgaaende ere fattige, og om vi end lave nok saa mange Lønningslove, ville vedblive at være fattige; men jeg kan heller ikke indse, hvorfor Skoledistriktets Beboere, naar de ønske at bøde noget paa en Mand's Kaar, der lever i deres Midte og har forstaaet at virke til Gavn for dem og vinde deres Hjerte, da ikke skulde have Lov til at gjøre det; jeg for mit Vedkommende vil i alt Fald finde et saadant Forbud ganske urimeligt. Jeg kan tænke mig, at man har den Frygt, at Præster og Skolelærere skulle være i den Grad dulige, at de i Løbet af nogle Aar skulde kunne reise hele Offersagen igjen, saa at Folk halvt frivillig og halvt nødtvungen igjen gavede sig til at offere; men jeg betragter det rigtignok som en uberettiget Forudsætning overfor Præsterne og Skolelærerne, at de i deres Embedsforhold skulde stille sig saaledes, at der kunde blive den allerfjerneste Trang eller Tryk paa Menighedens Medlemmer til at gjenindsføre de Gaver, Loven havde affkaffet. Naar der kommer til at staa i Loven, at for de og de kirkelige Forretninger skal der ikke erlægges nogensomhelst Bederlag og Præsten ikke for nogensomhelst anden Forretning har Krav paa anden Gælden end den, Loven foreskriver, saa gad jeg vide, hvorledes Folk skulde komme til tvungen at give Gaver eller Offer; thi at forudsætte, at Befolkningen skulde være saa taabelig at lade sig tvinge, forekommer mig at være det Samme som